

WSPOMAGANIE ROZWOJU MOWY DZIECKA – RADY DLA RODZICÓW

Prawidłowy rozwój mowy dziecka wpływa na globalny rozwój jego osobowości. Dziecko poznaje otaczający świat dzięki rozumieniu mowy, a umiejętność mówienia pozwala mu wyrazić swoje spostrzeżenia, uczucia, pragnienia. Rozwój mowy dziecka przyspieszają częste kontakty słowne z otoczeniem. Zaniedbania w tym względzie mogą spowodować opóźnienie rozwoju mowy lub jej zaburzenia.

Optymalne warunki dla prawidłowego rozwoju mowy rodzice mogą zapewnić dziecku już od momentu jego narodzin. Są bowiem osobami przebywającymi z dzieckiem najdłużej, mają więc największe możliwości wpływania na jego rozwój. Są też pierwszym i najważniejszym wzorem, który dziecko będzie próbowało naśladować.

Co powinni, a czego nie powinni robić rodzice, aby wspomagać rozwój mowy dziecka?

TAK POSTĘPUJEMY

1. **Mówmy do dziecka już od pierwszych dni jego życia**, dużo i spokojnie (nie podnośmy głosu zwracając się do niego).
2. **Nasze wypowiedzi powinny być poprawne językowo**, budujmy krótkie zdania, używajmy prostych zwrotów, modulujmy własny głos.
3. **Kiedy dziecko wypowie jakieś słowo, zdanie starajmy się rozszerzyć jego wypowiedź**, dodając kolejne słowa.
4. **Mówmy dziecku co przy nim robimy**, co dzieje się wokół niego (mowa powinna towarzyszyć spacerom, zakupom, pracom domowym).
5. **Mówmy do dziecka tak aby widziało naszą twarz** – będzie miało okazję do obserwacji pracy artykulatorów (języka, warg, żuchwy).
6. **Karmienie piersią** zapewni dziecku prawidłowy rozwój aparatu artykulacyjnego.
7. **Od najmłodszych lat uczymy dbałości o higienę jamy ustnej**. Pamiętajmy aby dziecko nauczyło się gryźć i żuć.
8. **Zwracajmy uwagę, aby dziecko oddychało nosem**. W przypadku, gdy dziecko oddycha ustami, prosimy pediatrę o ustalenie przyczyny.
9. **Odpowiadajmy na pytania dziecka cierpliwie i wyczerpująco.**
10. **Opowiadajmy i czytamy dziecku bajki, wierszyki, wyliczanki**. Uczmy krótkich wierszy na pamięć.
11. **Oglądajmy z dzieckiem obrazki**: nazywajmy przedmioty i opisujmy sytuacje prostymi zdaniami.
12. **Śpiewajmy z dzieckiem**. Jest to ćwiczenie językowe, rytmiczne, a zarazem terapeutyczne.
13. **Rysujmy z dzieckiem**, mówmy co kreślimy – „...teraz rysujemy kotka. To jest głowa, tu są oczy, nos...”.
14. **Wspólnie oglądajmy telewizję** : wybierajmy programy właściwe dla wieku dziecka, komentujmy wydarzenia pojawiające się na ekranie, rozmawiajmy na ich temat.
15. **Starajmy się, aby zabawy językowe i dźwiękonaśladowcze** znalazły się w repertuarze czynności wykonywanych wspólnie z dzieckiem. Wybierajmy do zabaw właściwą porę.
16. **Zachęcajmy swoje dziecko do mówienia (nie zmuszajmy!)**; chwalmy je za każdy przejaw aktywności werbalnej; dostrzegajmy każde, nawet najmniejsze osiągnięcie, nagradzając je pochwałą.
17. **Dołączmy wszelkich starań, aby rozmowa z nami była dla dziecka przyjemnością**.

18. **Jeżeli dziecko osiągnęło już wiek, w którym powinno wymawiać daną głoskę** a nie robi tego, skonsultujmy się z logopedą.

19. **Jeżeli dziecko ma nieprawidłową budowę narządów mowy** (rozszczerz warg, podniebienia, skrócone wędzidełko podjęzykowe, wadę zgryzu lub uzębienia), koniecznie zapewnijmy mu opiekę lekarza specjalisty, ponieważ wady te są przyczyną zaburzeń mowy.

TEGO NIE ROBIMY

1. **Unikajmy podawania dziecku smoczka typu „gryzak”, zwracajmy uwagę, aby dziecko nie ssało palca.** Następstwem tych niepożądanych zachowań mogą być wady zgryzu, które prowadzi do wad wymowy, np. : wymowa międzyzębowa.

2. **W trakcie rozmowy z dzieckiem unikajmy zdrobnień i spieszczeń (języka dzieciennego),** dostarczając dziecku prawidłowy wzorzec językowy danego słowa.

3. **Nie zaniedbujmy chorób uszu,** gdyż nie leczone mogą prowadzić do niedosłuchu, a w następstwie do dyslalii (wad wymowy) lub braku zdolności mówienia.

4. **Nie gaśmy naturalnej skłonności dziecka do mówienia** obojętnością, cierpką uwagą. Słuchajmy uważnie wypowiedzi dziecka, zadawajmy dodatkowe pytania, co przyczyni się do korzystnego rozwoju mowy.

5. **Nie poprawiamy wymowy dziecka** żądając, by kilkakrotnie powtarzało dane słowo. Z naszego języka powinny zniknąć słowa: „powtórz ładniej”, „powiedz lepiej”. Wychowanie językowe to nie tresura.

6. **Nie zawstydzajmy, nie karzmy dziecka za wadliwą wymowę.**

7. **Nie zmuszajmy dziecka leworęcznego do posługiwania się ręką prawą w okresie kształtowania się mowy.** Naruszanie w tym okresie naturalnego rozwoju sprawności ruchowej zaburza funkcjonowanie mechanizmu mowy. Często prowadzi to do zaburzeń mowy, a w szczególności do jąkania.

8. **Nie wymagajmy od dziecka zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek.** Dziecko nie przygotowane pod względem sprawności narządów artykulacyjnych, niedostatecznie różnicujące słuchowo dźwięki mowy – zmuszane do wymawiania zbyt trudnych dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać. W ten sposób przyczyniamy się do powstawania błędnych nawyków artykulacyjnych, trudnych do zlikwidowania.